

Мр Бобан СИМИЋ,
Криминалистичко-полицијска академија, Београд

Савремени концепт полицијског рада у оквиру заједнице

УДК: 351.74 : 316.55/56

Апстракт: У свету су се крајем осамдесетих и почетком деведесетих година двадесетог века почели појављивати нови приступи који су пошли од редефинисања полицијске улоге у друштву, постављања нових стратешких циљева, облика организације и увођења нових метода деловања како би се отклониле слабости концепта који је био доминантан у највећем периоду XX века.

Прелазак на савремени концепт полицијског рада у оквиру заједнице представља иновацију полицијског рада и удаљавање од традиционалног деловања полиције. Основна идеја свих савремених концепата је сарадња полиције и грађана у решавању проблема локалне заједнице.

Кључне речи: полиција, организација, методе деловања, друштво.

Увод

Класичан приступ решавања безбедносних проблема није довео до жељених резултата, јер се, упркос развоју нових метода рада и настанку нових организационих јединица, није успело у смањивању преступа, већ се тај број повећао, а са напретком друштва јавили су се и нови облици кривичних дела. Полиција се својим ангажовањем на терену удаљила од обичних грађана, и о себи створила слику ауторитета који строго професионално спроводи закон, а о обичним грађанима заузима дистанциран и неутралан став. Крајем седамдесетих година прошлог века долази до формирања истраживачких форума и анализе неуспешности полицијског деловања, где се дошло до закључка да се морају извршити корените промене и окренути се ка успостављању новог стратешког концепта који ће приближити заједницу и полицију и тиме створити основу за успостављање сасвим новог, партнерског односа између ових друштвених чинилаца.

У склопу ревизије традиционалних метода у раду полиције, неколико организација широм Сједињених Америчких Држава (Полицијска фондација, Истраживачки форум извршних органа полиције, Национална организација тамнопутних припадника полиције, Група градских шерифа Националног удружења шерифа, као и Међународно удружење шефова полиције) покренуло је *програме са циљем унапређења веза са заједницом*

којој служе. У те програме спадају *кампање* везане за односе са јавношћу, као и кампање које се односе на превенцију криминала.

Односи са јавношћу обично представљају једносмерно ангажовање на унапређењу слике о полицији. У ове напоре одељења полиције спадају оснивање *отворених кућа* и ангажовање *портпарола*, који ће се бавити школама и заједницом. Многа одељења полиције су основала и канцеларије за односе са јавношћу и ангажовала службенике који ће се бавити њиховим радом. Ови напори одражавају све већу потребу за добијањем подршке, изражену у редовима полиције.

Током претходних неколико деценија, а посебно крајем седамдесетих, услед ширења јаза између полиције и јавности, многа одељења полиције су покренула програме односа са заједницом. За разлику од напора усмерених ка односима са јавношћу, који се обично свode на једносмерну комуникацију са медијима, програми односа са заједницом представљају механизам приближавања полиције и заједнице, попут изолованих тактика полиције, попут тимског рада и службеника за ресурсе заједнице. Напори на унапређењу односа са заједницом често обухватају и учешће грађана у програмима превенције криминала.

Ера заједнице

Ера заједнице је период развоја полиције од 1980. године до данас. Осамдесетих година многа одељења полиције су почела да експериментишу са повећаним *учешћем заједнице* у „**рату против криминала**“. Током те деценије, у неколико градова тестиран је нови приступ раду полиције, оријентисан ка решавању проблема, при чему је акценат стављен на превенцију, а не на сузбијање криминала.

Према неким историчарима, ера заједнице има своје корене у извештају *Кернерове комисије*, објављеном фебруара 1968. године, од стране председника националне саветодавне комисије за грађанске немире. У оквиру извештаја је осуђен расизам у Сједињеним Државама, а званичници су позвани на пружање помоћи заједницама тамнопутих грађана.

Постепено, припадници органа реда су се повиновали жељи грађана за другачијом врстом рада полиције. Данас постоји значајна интеракција између грађана и полиције, приликом решавања проблема. Иако још увек постоје актери који се опиру променама, полицијске агенције данас делују у складу са потребама заједница којима служе. Значајне **промене** у начину третирања сексуалних деликата, насиља у породици, сексуалне злоупотребе деце, вожње у пијаном стању и проблема нестале деце, указују на нове начина реаговања. Јавност жели да полиција буде **проактивна**, а не само да хапси криминалце након што изврше кривична дела. Током ере заједнице, полиција је поново успоставила блиске односе са заједницом.

Ера заједнице се означава многим именима: рад полиције у оквиру заједнице, рад полиције усмерен на проблеме у заједници (*Problem Oriented Policing* – POP), рад полиције оријентисан ка заједници (COP), рад полиције усмерен на заштиту суседства (*Neighbourhood-Oriented Policing*) и слично. Тренутно се најчешће користи термин **community policing** (полицијски рад у оквиру заједнице). У центру већине „нових“ приступа налази се повратак на античку идеју одговорности заједнице за добробит друштва – припадници полиције постају део заједнице, уместо да буду одвојени од ње.¹

Полицијски рад у оквиру заједнице (*Community policing*)

Полицијски рад у оквиру заједнице (*community policing*), као нови модел организације полиције, почео је најпре да се примењује у САД почетом 80-тих година прошлог века, да би од 90-тих година заживео и у земљама западне Европе (Велика Британија, Норвешка, Данска, Шведска, Холандија, Француска, Немачка), неким земљама Азије (Хонг Конг, Јапан), Канади и Аустралији. Од 2000 године *community policing* је актуелан и у **посткомунистичким земљама** источне Европе које се налазе у периоду транзиције.

Такав рад се све више препознаје као *идејни темељ* који највише одговара демократској полицијској служби. Тај приступ се базира на поштовању људских права, одговорности и потреби да се ефектне полицијске операције спроведу у партнерству са заједницама за које полиција врши јавну услугу. Таква **филозофија** се фокусира на заједницу – јавност – и на њене потребе, као и на то да полиција на одговоран начин и кроз поштовање људских права служи заједници.

Када говоримо о новом виду полицијског рада у локалној заједници посебно је фасцинантно да није једноставно одредити се за конкретну дефиницију због великог броја елемената који могу бити презентирани у различитим комбинацијама и могућим разликама у приступу, али је концепт у основи лако разумљив и прихватљив (Seagrave, 1996:5). Поред свих ограничења и немогућности сачињавања свеобухватне *дефиниције* новог полицијског рада у оквиру заједнице (*community policing*), у литератури се најчешће наводи дефиниција коју су дали Trojanovicz и Bucqueroux. По њима је *community policing* *филозофија и организациона стратегија* која промовише ново **партнерство** између грађана и полиције. Она је базирана на премиси да и полиција и локална заједница морају да раде заједно

¹ Иако се рад полиције у оквиру заједнице сматра иновативним, једна од његових кључних карактеристика – сарадња са заједницом и реаговање на њене проблеме – наслеђена је још из доба сер Роберта Peel-а, који је основао Метрополитен полицију 1829. године, при чему је навео: „Полиција је јавност и јавност је полиција“. Током претходног века, рад полиције је у тој мери одступао од тог принципа, да данас он делује свеже и смислено.

као **равноправни** партнери да би идентификовали, одредили приоритете и решили актуелне проблеме као што су криминалитет, социјални и физички облици нереда (disorder), и све врсте пропадања локалне заједнице, са циљем побољшања свеукупног **квалитета живота** у локалној заједници (Trojanovicz-Bucqueoux, 1998:6).

Полицијски рад у оквиру заједнице (*community policing*) може се представити и кроз третирање следећих **питања**:

1. Циљ – решавање проблема;
2. Линија функционисања – редовни контакти између припадника полиције и грађана;
3. Решавање проблема на које указују грађани, ангажовани на пружању помоћи у дефинисању плана деловања полиције;
4. Одговорност полиције према грађанима који траже помоћ;
5. Управљање променама и реструктуирање у оквиру одељења, када је реч о селекцији, обуци, вредновању и напредовању;
6. Прихватање *community policing* филозофије на нивоу читавог одељења;
7. Ширење утицаја са дна према врху – грађани и чланови патроле помажу у дефинисању приоритета и политике;
8. Стално доступни припадници полиције у децентрализованим одељењима;
9. Подстицање грађана, од стране полиције, на решавање сопствених проблема;
10. Смањење страха грађана, криминала и нереда у оквиру заједнице, као показатељи успешности.

Иако не постоји званична дефиниција појма полицијски рад у оквиру заједнице (*community policing*), добра радна дефиниција би могла бити да је то „прихватање нове филозофије полицирања, која је заснована на полицији као сервису грађана, децентрализованом полицијској организацији и давању моћи полицајцу на терену да доноси одлуке и тако персонализује полицирање, уз активно партнерство са грађанима у решавању проблема криминалитета, страха од криминалитета, нереда, са крајњим циљем повећања квалитета живота“. То су, у ствари, кључне речи, или компоненте *community policing*, за које треба наћи начин да се примене у пракси, као и начин да се мери њихова ефикасност и ефекти.

Карактеристике полицијског рада у оквиру заједнице (*community policing*)

Када говоримо о концепту *community policing*, треба поменути да се у литератури наводе различите карактеристике нових концепата полицијског рада у оквиру заједнице.

За поједине ауторе рад полиције у оквиру заједнице обухвата партнерство поменутих чинилаца, чији се циљ огледа у борби против криминала и немира, док *Wesley Skogan* наводи четири општа принципа, који се везују за поменути термин, и то:

1. усвајање широке филозофије проблемски оријентисаног полицијског рада и удаљавање од уског фокусирања на сузбијање криминала;
2. децентрализација, нове патролне тактике и двосмерна комуникација између полиције и грађана;
3. одговорност полиције према проблемима које су дефинисали грађани;
4. полиција помаже суседству да се самостално ангажује у решавању сопствених проблема, (Trojanovicz-Bucqueroix, 1998:6).

Robert Trojanovicz и Bonnie Bucqueroix наводе да постоје следећи **принципи community policing-a:**

1. *Промене* – Промена је константна категорија у оквиру транзиције ка *community policing* и утиче на организациону културу и индивидуално понашање. *Community policing* представља промену ка изграђивању партнерства са заједницом, партиципацију ка изграђивању локалне заједнице и проблемски оријентисаном раду.
2. *Лидерство* – Лидерство подразумева константно истицање и усавршавање визије *community policing* као основне вредности и мисије у оквиру сваке полицијске организације на свим нивоима. То значи да свако у оквиру полицијске организације мора да подржава и промовише примарне принципе *community policing* (пре свега унапређење заједнице и проблемски оријентисан рад).
3. *Визија* – Визија је идеална слика о побољшаној јавној безбедности и унапређеном квалитету живота, која се остварује заживљавањем *community policing*. Визија треба да представља инспирацију и мотивацију и за полицију и локалну заједницу како да се оствари *community policing*, имајући у виду краткорочне и дугорочне циљеве. Визија о *community policing* је потпуно нова филозофија која утиче на организациону политику, процедуре и праксу.
4. *Партнерство* – Тај принцип подржава развој партнерства између свих група у локалној заједници као средство промовисања сарадње и консензуса. Развој партнерства у оквиру *community policing* је организациона филозофија и стратегија за изграђивање локалне заједнице и решавање проблема.
5. *Решавање проблема* – Решавање проблема је аналитички процес и стратегија за заједничко идентификовање и одређивање за стратегије решавања на специфичне ситуације, догађаје у локалној заједници (криминал и друге узроке који угрожавају квалитет живота у заједници), као и њихове узроке. Решавање проблема иде изван традиционалног

одговора на криминал и, сходно томе, захтева и организационе промене у полицији.

6. *Праведност* – Принцип једнакости подразумева да се полицијске услуге усмеравају према свим грађанима, независно од њихових расних, националних, религиозних, полних, имовинских, образовних и других специфичности. *Community policing* настоји да препозна специфичне потребе специфичних делова локалне заједнице: жена, младих, старих, итд.
7. *Поверење* – Поверење се базира на уверењу да људи и мисле оно што и кажу. *Community policing* организација мора да демонстрира поседовање интегритета, односно, да и спроведе оно што обећа заједници.
8. *Опумоћене (овлашћене)* – *Community policing* креира промене у оквиру полицијске организације и даје већу аутономију (слободу доношења одлука) полицајцима на терену и локалној заједници како би могли да се ангажују на унапређењу заједнице и решавању проблема у њој.
9. *Служба* – Тај принцип подразумева прихватање, децентрализовање и персонализовање полицијске службе у суседству у погледу интензитета и врсте полицијских услуга које се условљене безбедносним потребама локалне заједнице. Полиција треба да третира грађане као кориснике (муштерије) полицијских услуга. Посматрајући грађане као своје клијенте, полиција може да спознаје, путем емпатичког уживљаја, које су полицијске услуге најпотребније заједници.
10. *Одговорност* – Тај принцип се односи на заједничку одговорност полиције, али и локалне заједнице у вези са промоцијом и успостављањем јавне сигурности и подизањем општег квалитета живота (Тгојановић-Висцнегоух, 1998:8-9,109-114).

Brown наводи следеће **карактеристике** *community policing-a*:

- *Резултати рада* полиције једнако су важни као и сам процес. Полиција добија резултате наглашавајући установљавање, анализу и решавање проблема.
- Наглашене су *полицијске вредности* које истичу улогу грађанина о питањима која директно утичу на сигурност и квалитет живота у насељу.
- Полиција мора *одговарати захтевима насеља* у локалној заједници. Често различита насеља имају различите проблеме, жеље и приоритете. Полицајци морају рутински комуницирати са станарима и информисати их о напорима које полиција предузима у борби и превенцији криминала у насељу.
- Полиција мора бити *децентрализована*, како у структури, тако и у овлашћењима. Полицајцима се мора допустити да учествују у важним одлукама. Полиција може успоставити „мини полицијску станицу“ у неким деловима града.

- Полиција *партнерски дели власт са локалном заједницом* да би се установили и решили проблеми. Подела власти захтева од грађана да преузму активну улогу, јер они имају велики број информација које су корисне полицији.
- *Границе реона надлежности* (подручје, сектор) поново су уцртане тако да се поклапају с природним границама између насеља, уместо да се заснивају на потребама полиције.
- *Полицајцима се дају стални задаци* у вези с подручјем на којем раде и за смене у којима раде. То значи да би један полицајац требао бити распоређен у исто насеље најмање шест месеци, а по могућности и неколико година.
- Полицајци надлежни за одређене реоне имају могућност да дају *креативна решења проблема у насељу*.
- *Улога надгледања и руковођења* се мења. На пример, патролни полицајци постају „руководиоци“ својих подручја, а официр је одговоран за помоћ патролном полицајцу да идентификује и реши проблеме. Руководиоци су одговорни за прикупљање средстава и подршке потребних за решавање проблема.
- *Програми полицијске обуке* се мењају. У фази запошљавања, полицајцима се дају информације о сложености и динамици локалне заједнице и начину на који се полиција уклапа у укупну слику. Нови полицајци се обучавају у руководним вештинама и у томе како да установе проблеме локалне заједнице.
- *Процена резултата рада* базирана је на способности полицајца да реше проблеме и укључе локалну заједницу у борбу против криминала и очувања сигурности у насељу.
- *Интервенција по позивима за помоћ полиције* мења се од стриктног одговора на појединачни случај, до покушаја одређивања разлога због којих долази до тих случајева, и да ли се они односе на већи проблем који треба анализирати. Реакције полиције на мање озбиљне догађаје могу бити измењене (нпр. телефонски извештаји, уместо слања полицајца) да би полицајци имали више времена за решавање проблема.²

Када изузмемо све те разлике, различито навођење редоследа и значаја појединих карактеристика, постоји општа сагласност да се *community policing* састоји од две комплементарне кључне компоненте: партнерства са локалном заједницом и проблемски оријентисаног полицијског рада.

Партнерство представља средство за упознавање локалне заједнице и средство за колективно идентификовање проблема на основу утицаја корисника услуга и јачања партнерске основе, које мора бити развијано и

² Више о томе: Brown, L. P., "Community policing: A Practical Guide for police Officials", Washington D. C.; National Institute for Justice.

установљено како би се постигао максимум ефикасности и ефикасности у приступу усмереном на *решавање проблема*. Како би развијала партнерство са локалном заједницом, полиција мора да развија позитивне односе са њом, мора да је усмерава у изналажењу начина за побољшање контроле криминала и превенцију. Партнерством се развија обострано поверење и дозвољава се корисницима услуга да се укључе у процесе доношења одлука које се тичу њихове безбедности. Сви који раде или живе у локалној заједници, као и локална власт, треба да деле одговорност за налажење што ефикаснијих решења ради уочавања и решавања свих проблема који утичу на безбедност у локалној заједници.

Проблемски оријентисан рад (*problem solving*) је оруђе које је усмерено према условима који угрожавају добробит заједнице. Полицијски официри и менаџери треба да буду потпуно упознати са природом проблема у датој области, како би напали узроке криминала и нереда, тачније саме изворе. Полицијски официри морају бити подстицани да траже решења за проблеме, укључујући способност своје имагинације и креативност, као и способност да ангажују различите ресурсе у локалној заједници. То захтева слободу, независност при доношењу одлука, посебно при одређивању приоритета и решавању проблема. Према томе, циљ проблемски оријентисаног приступа је идентификовање постојећих услова и узрока проблема, а састоји се у давању првенства деловању на те узроке и њиховом отклањању, пре него на реаговању на проблеме који се понављају.

Основни циљеви полицијског рада у оквиру заједнице

Основни циљ полицијског рада у оквиру заједнице је укупно **побољшање квалитета живота грађана** и то пре свега **побољшањем стања безбедности**. Из овог основног циља произлазе и *други циљеви* који су и сами по себи веома значајни. У основи, циљеви превентивног полицијског рада на локалном нивоу могу се сажети у следеће категорије:

1. Повећање ефикасности полицијског рада у сузбијању криминала

Ефикасност укључује минимизирање трошкова и непотребних напора. Али ако полиција није ефективна ефикасност нема великог значаја.

Ефективност подразумева остваривање жељеног резултата или циља. Ефективност је могућа без ефикасности, али не и ефикасност без ефикасности, јер је сваки напор којим се не постиже жељени циљ узалудан. Ефективност има позитиван утицај на смањење криминала, смањење страха од криминала и побољшање квалитета живота у заједници. Ти циљеви се остварују пре свега удруживањем напора и ресурса полиције, локалних власти и чланова заједнице.

2. Усмеравање на проблеме који могу да доведу до криминалног понашања

Приступ решавања проблема захтева да полиција *препозна* инциденте и *идентификује* узроке проблема у заједници. С обзиром да је једна од основних карактеристика *community policing* *проактиван приступ*, то значи да се претпоставља препознавање проблема и тражење узрока који леже у њиховој основи. Много је ефективније пронаћи извор проблема, него једноставно само реаговати на њега.

Решавање проблема идентификује специфичне проблеме који члановима заједнице представљају претњу за њихову безбедност и благостање. Актуелни и потенцијални узроци криминала и конфликта у оквиру заједнице морају бити идентификовани и анализирани.

3. Редуковање објективног ризика виктимизације

Виктимизација може да уништи основно поверење људи у свет, изазове сумњу у њихову безбедност и сигурност и поремети њихово свакодневно функционисање.

Жртве кривичног дела могу имати физичке повреде, финансијске губитке, емоционални бол и психичке трауме. Овде се партнерство препознаје као кључ спречавања понављања виктимизације.

Препознавањем фактора ризика виктимизације као и чиниоца који доприносе виктимизацији долазимо до остварења самог циља који се заснива на редукацији објективних ризика виктимизације. Проучавања су показала да ризик виктимизације није на исти начин распоређен међу грађанима. Постоје неке црте личности које су у корелацији са одређеним врстама злочина (**виктимогена предиспозиција**).

Као такве **особине** наводе се биофизиолошке, социјалне и психичке. Међу *биофизиолошке* могу се убројати: узраст, пол, физичко стање лица. Као *социјални* могу се истаћи: професија, статус, богатство, начин живота. *Психичке* предиспозиције су: несмотреност, превелико поверење и слично.

Полицајци би требало да са другим организацијама едукују чланове заједнице како да се умањи ризик да постану жртве. У оквиру тог циља требало би такође идентификовати проблеме и страхове чланова заједнице, идентификовати и елиминисати услове који доводе до криминала и нереди и побољшати квалитет живота у заједници.

4. Умањење страха од криминала код грађана

Главни циљ *community policing* је да умањи страх од криминала у заједницама како би грађани били вољни да се удруже у спречавању кривичних дела. Са једне стране тај страх умањује квалитет живота и кохезију у заједници, док са друге може да проузрокује изоловање чланова заједнице од ње саме што би значајно повећало социјални неред и резултирало повећањем криминала.

Методи полицијског деловања ради смањења страха обухватају разноврсне активности и **програме**, којима се поспешују односи полиције и грађана, развија поверење грађана у полицију и изграђује осећај заједништва. Неки од тих програма су: повећање броја пешачких патрола, успостављање непосредних контаката са грађанима, пружање информација грађанима о стању криминалитета и мерама заштите, саветовалишта за грађане и слично.

Страх од криминала је често у диспропорцији са стварном виктимизацијом. Али страх од криминала доноси последице. Многе студије су показале да постоје стратегије којима се може редуковати страх грађана од криминала, као и да рад полицијских служби може допринети осећају сигурности и постизању задовољства код грађана.

5. Учешће полиције и свих друштвених структура у побољшању социјалних услова за грађане у локалној заједници

Поред полиције, јавност, друштвене структуре, као и приватне институције требало би такође да прихвате своју улогу у *партнерству*. Другим речима, њихова сарадња са полицијом је важан кључ ка ефективном искорењавању проблема. *Грађани* би требали да имају један проактиван став о свом заједништву (поред познавања својих права, они такође треба да познају своје дужности).

Community policing препознаје да учествовање целокупне заједнице даје нову димензију активностима контроле криминала. Побољшање квалитета живота, као основни циљ, остварује се кроз координацију и сарадњу између служби и органа државне управе.

Тим *основним циљевима* могу се додати и следећи **други циљеви**:

а) Повећање поверења у рад полиције

Остваривање обостраног поверења представља основни циљ партнерства. Поверење ће дати полицији већи приступ важним информацијама које могу водити превенцији и расветљавању кривичних дела. То ће такође пружити подршку активностима полиције и обезбедити основу за продуктивнији рад са заједницом што ће допринети решавању локалних проблема. *Грађење поверења* је дуготрајан процес, али и од изузетне важности за ефективност у раду полиције.

Поверење је вредност која се налази у основи партнерства и решавања проблема. Стварањем поверења формирају се блиске везе између полиције и заједнице, чиме се омогућавају трајни успеси. Без поверења између грађана и полиције ефективност није могућа.

б) Унапређење полицијске службе за пружање квалитетније услуге грађанима

Полицијски рад у оквиру заједнице представља концепт који посматра грађане као **клијенте**, а полицију као **службу** која *пружа услуге* клијентима,

тј. грађанима. Потребне клијената постају циљеви службе која те циљеве остварује професионално, док је служба ефикасна.

Важан циљ полиције је да пружи *виши квалитет услуга* у локалној заједници, зато задовољство услужених постаје важна мера ефикасности. Запажање напретка међу члановима заједнице и текуће повратне информације од свих елемената друштвене заједнице, су основни делови процеса оцењивања рада полиције.

Поређење традиционалног и полицијског рада у оквиру заједнице

Дакле, без обзира на усвојено гледиште, евидентно је постојање концепта полицијског рада у оквиру заједнице као засебне категорије деловања. Та два модела дају *различите одговоре* на суштинска питања у вези са *улогом полиције у једном друштву*.

У табели 1 дато је кратко поређење те филозофије са традиционалним методама деловања, како би постојеће разлике биле што уочљивије.

Табела 1 – Методи деловања полиције

Р.бр	Питања	Традиционални полицијски метод	Полицијски рад у оквиру заједнице
1.	Шта је полиција?	Владина институција приоритетно одговорна за спровођење закона.	Полиција је јавност и јавност је полиција. Полицајци су плаћени да стално брину о безбедности свих грађана.
2.	Какви су односи између полиције и осталих друштвених служби?	Приоритети различитих друштвених служби су обично супростављени.	Полиција је само једна од многих друштвених служби и институција које су одговорне за унапређење квалитета живота.
3.	Улога полиције	Фокусирање на откривање и расветљавање кривичних дела.	Откривање и решавање различитих врста проблема.
4.	Како се мери учинак полиције?	Бројем откривених и расветљених кривичних дела.	Смањењем озбиљних поремећаја и криминала, осећањем сигурности код грађана и укупним квалитетом живота у заједници.
5.	Највећи приоритети	Тешка кривична дела са великом материјалном штетом и елементима насиља.	Сви проблеми који узрокују велику забринутост и страх код грађана и ометају њихове свакодневне активности.
6.	Чиме се, конкретно, полиција бави?	Инцидентима.	Проблемима и бригама грађана.
7.	Шта одређује успешност полиције?	Брзина интервенција на инциденте.	Сарадња са грађанима.

СТРУЧНИ РАДОВИ

8.	Како полиција приступа позивима грађана који нису везани за криминал, већ за пружање услуга?	Интервенише – реагује само када има времена, односно када нема „правих“ полицијских задатака које треба обавити.	Сматра их виталном функцијом и великом приликом.
9.	Шта је полицијски професионализам?	Брза и успешна интервенција на озбиљан криминал.	Блискост полиције и грађана у заједници.
10.	Која врста информација је полицији најважнија?	Информација о одређеним кривичним делима и извршиоцима.	Информација о различитим криминогеним активностима појединаца или групама.
11.	Шта чини суштину полицијске одговорности и поузданости?	Високи степен централизације, поступање по правилницима и упутствима, строго спровођење закона и чување службене тајне.	Наглашавање одговорности за потребе локалне заједнице.
12.	Улога полицијског руководства	Дефинисати правила поступања и издавање налога и ставова.	Унапређење организације и генералне стратегије полиције.
13.	Која је улога Бироа за односе са јавношћу?	Информисати јавност о озбиљним криминалним догађајима, а да се са тим не оптерећују полицајци на терену.	Координација виталних веза за комуникацију између полиције и грађана, али и у самој полицији.
14.	Како полиција цени процесуирање извршилаца кривичних дела?	Као важан циљ – све друго је неуспех.	Као једно од многобројних средстава за постизање циља, а циљ је безбедност заједнице.

Извор: Sparrow, M. K., (1988), *Implementing Community Policing. U. S. Department of Justice, National Institute of Justice*, стр. 8-9.

Наравно да би и у сопственој пракси могли поставити још приличан број таквих и сличних питања где би одговори били такође веома различити. Дакле, полицијски рад у оквиру заједнице је препознатљив по много чему, а највише по партнерству са грађанима, проактивном, односно превентивном деловању, проблемски орјентисаном раду, транспарентности, професионализму и одговорности.

Неке од разлика између традиционалног полицијског рада и рада полиције у оквиру заједнице приказане су и у табели 2.

Табела 2 – Карактеристике традиционалног и рада полицијије у заједници

ТРАДИЦИОНАЛНИ ПОЛИЦИЈСКИ РАД	ПОЛИЦИЈСКИ РАД У ОКВИРУ ЗАЈЕДНИЦЕ
Хапшење је примарни полицијски алат	Хапшење је један од многих алата
Усредсређеност на бројеве-процент	Усредсређеност на резултат
Реаговање на инцидент	Реаговање на проблем
Грађани зову полицију због проблема – ту се њихова улога завршава	Грађани раде са полицијом и институцијама система на решавању безбедносних проблема
Полиција ради за заједницу	Полиција ради са заједницом
Полицијски рад је реактиван	Полицијски рад је проактиван
Полиција чека да се ствари догоде	Полиција предвиђа – реагује унапред
Грађани верују да полиција мора решити њихове проблеме	Грађани раде са полицијом на решавању својих проблема
Локална заједница је прост скуп грађана	Грађани се удружују ради стварања партнерских односа са полицијом, институцијама и другим локалним заједницама
Полиција је одговорна за безбедност	Полиција дели одговорност са грађанима
Полиција ради искључиво полицијске послове	Полиција мотивише, едукује, саветује, организује грађане
Полиција интервенцијом завршава свој посао	Повратна информација

Савремено полицирање, у односу на традиционално, носи низ предности јер подразумева **поделу одговорности** за стање безбедности на одређеном делу микротериторије између полиције и припадника локалне заједнице.

Стога је неминовно **реорганизовати полицијску службу** и реформисати основе филозофије полицијског деловања, са следећим циљевима:

- а) постављање *темеља нове полиције у локалној заједници*, њене инфраструктуре и организације, са јасним овлашћењима и одговорностима;
- б) да буде полиција која ће поверене јој дужности, стриктно поштујући и подржавајући устав и законе, извршавати тако да се сваки *појединац осећа сигурно и безбедно*;
- в) да буде *поштована*, да подржава владавину закона, људска и грађанска права;
- г) да буде *професионална организација* часних, одговорних, савесних и владавини закона подређених појединаца;
- д) да *служи и штити* оне који су јој дали овлашћења и никада не буде изнад њихове политичке, грађанске, културне, социјалне и економске воље;
- ђ) да буде *способна* да извршава послове и задатке на основу поверених јој овлашћења;
- е) да више никада не буде *третирана* као природна појава – виша сила, већ цивилизацијска тековина;
- ж) остало.

Закључак

За највећи део развијеног света корене модерне полицијске службе треба тражити у стварању лондонске Метрополитен полиције. Представљен од стране сер Роберта Пила, Закон о Метрополитен полицији био је праћен сетом принципа за обављање полицијских послова, који се и данас сматрају релевантним. Ти **принципи** наглашавају кључни значај сарадње и партнерства полиције са заједницом, међусобних веза и сагласности.

Како се полиција развијала, већина полицијских организација је била склона да задржи парамилитаризам и пратећи режим управљања, командовања и контроле. Иако би веома мали број полиција у развијеном свету данас прихватио чисто војни модел, он је још увек у основи многих од њих. Прелазак са *традиционалног* реактивног, ка акцији усмереног стила обављања полицијских послова, на *услужно оријентисани* модел *community policing* представља најзначајнију позитивну промену у полицијској филозофији. Увођење *community policing* уследило је као последица ограничености традиционалног полицијског модела који је био претежно *реактиван* у односу на контролу криминала и неспособан да развије и одржи блиске радне релације са заједницом у контроли криминала

Заменом *традиционалног* модела *савременим*, полиција смањује репресију и у први план ставља **превентивно деловање**, излазећи у сусрет захтевима заједнице. Концепт *community policing*, упркос неким својим недостатцима, представља најприхватљивији облик деловања у данашњим демократским друштвима.

Литература:

1. Alley Mark- Bonello, Elizabeth- Schafer Joseph: Dual Responsibilities- A Model for Immersing Midlevel Managers in Community Policing, U: *Merry Morash-Kevin Ford (editors) The Move to Community Policing*, 2002.
2. Brown, L. P., „*Community policing: A Practical Guide for police Officials*“, Washington D. C.; National Institute for Justice.
3. Гачевић, Г., Василијевић, А., Миленић, Ж., (2007), *Стратешки програм развоја полиције у заједници*, Управа полиције, МУП Р Србије.
4. George, K., (2000), *Police and Communities: The Quiet Revolution*, U: Oliver Willard, *Community Policing, Clasical Readings, London*.
5. Goldstein, H., (1990), *Problem Oriented Policing*, New York, <http://www.interpol.com/Public/cia/fahlman.asp>.
6. Kelling, G., Wasserman, R., Hubert, W., (2000), *Police Accountability and Community Policing*, U: Willard M. Oliver, *Community Policing, Clasical Readings, London*.

7. Lab, S., Das, D., (2003), *International Perspectives on Community Policing and Crime Prevention*, New Jersey.
8. Милосављевић, Б., (1995), *Класична локална полиција и концепт полиције у заједници*, Безбедност, год. 36., бр. 3, стр. 289-298.
9. Милосављевић, Б., (1997), *Наука о полицији*, Полицијска академија, Београд.
10. Moore, M. G., (2000), *The Evolving Strategy of Policing*, U: Willard M. Oliver, *Community Policing*, Clasical Readings, London.
11. Moore, M., Trojanowicz, R., Kelling, G., (2000), *Crime and Policing*, U: Oliver Willard, *Community Policing*, Clasical Readings, London.
12. Moore, M., Trojanowicz, R., *Corporate Strategies for Policing*, U: Willard O, *Community Policing*, Clasical Readings, London.
13. Morash, M., Ford, K., (editors), (2003-2), *The Move to Community Policing*.
14. Никач, Ж., (2007), *Полиција у заједници*, Криминалистичко-полицијска академија, Београд.
15. Nigel, F., (2000), *Research and Practice in Policing a View from Europe*, Police Practice and Research, 1.
16. Oliver, W., (2004), *Community-Oriented Policing*, New Jersey.
17. Palmiotto, M., (2000), *Community Policing, A Policing Strategy for the 21 st Century*, Maryland.
18. Симоновић, Б., (2001), *Улога полиције у превенцији криминала на нивоу локалне заједнице*, Безбедност, год. 41., број 1, стр. 33-54.
19. Симоновић, Б., (2006), *Рад полиције у заједници (Community policing)*, ВШУП, Бања Лука.
20. Skogan, W., (2000), *Community Policing in Chicago*, U: Alpert Geoffrey - Piquero Alex, *Community Policing Conterporary Readings*, Waveland Press, стр. 159-174.
21. Sparrow, M. K., (1988), *Implementing Community Policing U. S. Department of Justice*, National Institute of Justice, стр. 8-9.
22. Trojanovitz, R., Bucquerox, B., (1998), *Community Policing, How to Get Started*, Cincinati, OH.
23. Wilson, J., Kelling, G., (1982), *Making Neighborhoods Safe*, U: Alpert-Piquero, *Community Policing Conterporary Readings*, London.

Modern Concepts of Community Policing

Abstract: *In the late 80s and in the early 90s of the 20th century new approaches appeared throughout the world, starting form redefining the police role in the society, setting new strategic goals, organization forms and introducing new methods of action in order to remove the weaknesses of the concept which*

was predominant for the better part of 20th century. Transition to the modern concept of community policing represents an innovation of police work and distinction from traditional police practises. The basic idea of all modern concepts is cooperation between the police and citizens in problem solving within the local community.

Key Words: *police, organization, methods of action, society.*